

Медитації інтерпретації

УЛЯНА КИРЧІВ

26 ЧЕРВНЯ 2024

Про Віру, Надію, Любов, матір їхню Софію і самотність свідка.

Гуго Сімберг, «Вогнища», початок XX століття

1.

Поки я сиділа на сходах будинку, дивилася, як сонце при заході просвічує ніжне, тільки-но-літнє листя на деревах попри стежку, і курила цигарку,

я думала про втому: свою власну і нашу колективну;

про джерела надії, про які мій друг недавно написав прекрасний текст,
про акт віри — стрибка в невідоме — вищий за людину,
про любов, яка єдина уможлиблює плекання і першого, і другого — чи бодай час до часу дає їм сили жевріти,
і, врешті, про мудрість, завдяки якій вони співіснують, не руйнуючи одна одну, — і яка не дозволяє їм стати занадто солодкими, читай — відірваними від реальності.

Коли я була маленькою, мене приємно лоскотало сполучення Віри, Надії і Любові. І Софія, яка до них додавалася, що ніби й вивела їх зі своєї цілісності, але завжди залишалась окремою. Може, тому, що цього імені не переклали. А може, тому й не переклали.

Я витратила багато сил, часу і (дитячих) роздумів, щоб спробувати наблизитися до перших трьох, очевидно, навіть не претендуючи на четверту. Щоб піднятися над- — і намагатися, пробувати, старатися заслужити цього дотику в його чистій красі.

Вони були прекрасні — але радше безживні.

Недосяжні, занадто високі для мене. Як світло зірок: неймовірно гарне, притягальне, вічноприсутнє, і навіть реально-існуюче — але світло того, чому більше не місце в світі, яким я його застала.

Потім я бачила Майдан. Із незбагненною живою любов'ю між його людьми. Його відчаєм — і надією, яка пульсувала в повітрі. І вірою, яка каталізувала дію.

Пізніше я також побачила війну: принаймні якісь із її облич. (Ще непросто більше — не бачила. І занадто багато — ніколи не побачу.)

Я дізналася, що ненависть — щось занадто людяне для деяких речей. Також — що поруч зі зневірою іноді може крокувати довіра, а то й навіть просто — віра. І на що здатна надія. І скільки між нами всіма в цій безодні розлито любові. «Звідки їй тут місце?» — питаю я.

Між тим, під час і після — похорони. Людей, яких я не знала і яких знала, яких любила на відстані і яких нащось полюбила після їхньої смерті, яких любили і продовжують любити люди, люблені мною,

яких, врешті, не любила
і яких любила дуже-дуже сильно.

Для мене там ніколи не було ні віри, ні надії.
Лише любов. Але така гірка, що хотілося б її вирвати разом зі всіма нутрощами: так, як смерть
вирвала їх з цього життя біля нас, і з нами, і трохи — для нас.

Деколи віра і надія були в тих, що стояли поруч.
Може, це вони і давали їм мову, щоб свідчити.
І якщо на землі здійсненне чудо, творене людьми, то для мене воно — здатність мати слова,
які вириваються з всепоглинаючої пільми, що перетворює на чорноту все, абсолютно все, до
чого торкається.

2.

Я знов сиділа на сходах, уже була ніч і холод. Падав дощ. Докурювала ще цигарку й думала:

То нащо читати і слухати про те, що проживаєш — і проживаєш зовсім не так, або не зовсім
так, або просто не так, як написано?

«Щоб вивчати його мови», — кажу я собі.

Щоб бути приналежними самим і щоб не були самотніми ті, які мають хоробрість говорити.

Ми назвали фізичні речі, дали імена явищам абстрактним — і обмежили їх, вклавши у слова.
Ставши спільним надбанням, ці назви й імена постають мовами. Не так народів, як спільнот:
філософських, релігійних, міфологемних, музичних, образових — та хоч собачницьких. Ми
вивчаємо їх, їхні слова, звучання й метафори, їхні взаємозалежності й парадокси, щоб
пізнавати: світ, життя, себе, Іншого. А головне — щоб почуватися приналежними до них. Не
пов'язаними цією спільністю — але солідарними з нею.

Ми тлумачимо собі ці мови кожен і кожна на свій лад. Інтерпретація в цьому процесі —
зазвичай не навмисне чи свідоме зусилля, а просто — все, що ми робимо, все, що ми бачимо,
чуємо, відчуваємо. Завжди «між» нами і «чимось» — як ниточка, зіткана з усіх мов. Яка поєднує
і основує: минуле, теперішнє і майбутнє. По горизонталі й по вертикалі, у просторі й у часі.
Наше, світу і всіх речей, яких ми торнаємося будь-яким із органів чуття. Ми апріорі є частиною
тяглості цього плетива — але хочемо не так ним бути, як його відчувати.

Видих.

Чи справді хочемо? У всій повноті? Тобто хочемо спізнати і всю його безодню теж? І його Ніщо?

Ні — і не можемо.

Свідок, спаралізований побаченим, зазирнувши, — завжди самотній. Те, що він чи вона досвідчує — одне в цілому безмежжі відчаю.

Для такого Одного не існує слів. Єдина зв'язь, яка може сполучати його з чимось — це сам жах. Який не окреслює нічого, не пояснює нічого і творить — ніщо.

У кожному слові, сказаному про цю темряву, закладено отруєне зерня бракованості — навіть певної неправдивості.

Мова не має жодного сенсу перед лицем смерті.

Вона може мати його лише перед лицем життя.

І так ми приречені знов і знов вибирати між Скільою дефектності свідчення і Харибдою самотності до/свідчення.

Виходить, мова сама собою, у будь-якій її формі — це акт віри. Бодай у те, що вона має сенс, а отже — що є кому слухати.

Іноді це також акт надії, що її хтось зрозуміє.

Деколи — любові.

А якщо об'єднує всі три — мудрості.

3.

Урешті-решт, більшість речей зводиться до приналежності, і всі — до пізнання.

І хоча в цих намаганнях не розуміємо ні ми, ні нас, але, певно, такий якийсь дивний бунт людини: щоразу вирушати в дорогу і деколи — з неї повертатися. Щоб розповісти — і щоб вислухати.

***

Знов настав ранок, парувала земля і пахла липа після грози.

Світла в хаті не було. Я зварила собі каву на газовій плиті.

Повітряної тривоги теж не було — лише спокій. Сонце, мокра трава, дерева і пташки.

Я згадала Мілоша:

«Іншого кінця світу не буде,
Іншого кінця світу не буде».

Добре б, якби так.

УЛЯНА КИРЧІВ

26 ЧЕРВНЯ 2024

Warning: count(): Parameter must be an array or an object that implements Countable in
/home/kairosbo/verbum.com.ua/www/wp-includes/post-template.php on line **284**